

Dansend de hoogte in

Dans Choreografe Pia Meuthen krijgt de Prins Bernhard Cultuurprijs voor haar producties waarin ze een brug bouwt tussen dans en acrobatiek. „Je kunt met dans iets over mensen en hun relaties vertellen.“

GERRIT VAN DEN HOVEN

In de zaal van de Verkadefabriek bewegen de vijf dansers van Panama Pictures in een fragiel ogend bouwwerk van aluminium buizen. Ze grijpen elkaar vast, laten weer los. In de hoek op de achtergrond zorgen klarinettist Han Stubbe en bassist Hannes d'Hoine (van de Belgische band DAUU) voor duister klinkende live-muziek. Vanuit de lege en donkere zaal klinkt soms de stem van choreografe Pia Meuthen die aanwijzingen geeft of zegt welke scène ze nu gerepeteerd wil hebben.

Requiem for Lost Things, het nieuwe stuk van Meuthens Panama Pictures, staat op het punt van beginnen. Donderdag 25 oktober is de première. Meuthen: „Het gaat over verlies. Dat kan van alles zijn. Verlies van iemand, van idealen, van geheugen. We bouwen ons bestaan op de gaten die zijn gevallen. Er is geen logica in het leven, er zijn geen oplossingen. Toch wordt een soort van overgave van ons gevraagd. Dat laat ik contrasteren met de saamhorigheid die de mannen van mijn groep met elkaar aangaan.”

Het klinkt filosofisch en dat is het ook. Meuthen vertrekt vaak vanuit een literaire of filosofische tekst. Voor Requiem for Lost Things was dat niet anders. Ze las het aangrijpende boek van Julian Barnes over het omgaan met het verlies van zijn vrouw. Haar dansers liet ze een lijst maken met dingen die ze verloren hadden. Ze dienden als voorbereiding, net als het bekijken van de documentaire waarin zanger Nick Cave probeert het verlies van zijn zoon te verwerken. En dan was er ook de film Ghost Story, over een jong koppel waarvan de man sterft maar in de film steeds als geest terugkeert. Vervolgens wordt er in de repetitieruimte van het gezelschap gedanst en bewogen. Meuthen legt alles vast op camera en haalt er gedeeltes uit die passen en haar raken. Vanuit die improvisaties ontstaan langzaam de choreografieën voor haar stukken. „Ik weet wat ik wil zeggen. Op het einde is alles helemaal uitgeschreven. Maar ik probeer de echtheid van de improvisatie zo op het podium neer te zetten dat toeschouwers het gevoel krijgen dat het net is ontstaan.”

Ik zou wel een grote zaal willen proberen

Dat werkt. 'Meuthen heeft Brabant verrijkt met zinnenprikkelende voorstellingen van ongekende zeggingskracht', prees de jury van de Brabantse cultuurprijs van het Prins Bernhardfonds. Na de première krijgt Meuthen die prijs van 10.000 euro uitgereikt door commissaris

van de Koning Wim van de Donk, de voorzitter van het fonds. Voor haar voorstellingen waarin dans en acrobatiek een volstrekt logische verbinding met elkaar aangaan.

Pina Bausch

Meuthen (1972) maakte haar eerste dansstukken al op jonge leeftijd, nog op de middelbare school in Duisburg, de stad in het Roergebied waar ze opgroeide. Ze zag er de baanbrekende voorstellingen van Pina Bausch in de jaren tachtig. „Dat waren eye-openers. Het ging veel verder dan een mooi lijnenspel. Je kon met dans iets over mensen en hun relaties vertellen.”

Dat wilde ze ook. Maar op de dansopleiding van Bausch in Essen, de enige moderne dansopleiding in Duitsland op dat moment, werd ze niet aangenomen. „Dus keek ik over de grens. Nederland was toen heel vooruitstrevend op het gebied van moderne dans. Ik kon komen in de dansacademie in Amsterdam.” Op die dansopleiding hoorde ze van Tilburg dat een brede opleiding voor dansmakers aanbood met toneellessen en improvisatie. Na haar afstuderen daar in 1997 danste ze zelf nog twee jaar bij het dansgezelschap Huis van Bourgondië. Na die periode maakte ze bij L' Avventura en later Productiehuis Brabant in Tilburg haar eerste eigen voorstellingen. Met dansen stopte ze. „Een choreograaf hoeft niet zelf te dansen. Ik doe allang geen danspassen meer voor. Maar het geeft me een basiskennis. Ik heb een idee hoe zwaar het is en hoeveel pijn het doet.”

Ze heeft een lange weg afgelegd. In het begin gingen haar stukken over vrouwen en vrouwzijn. Daarna combineerde ze dans met teksten. „Ik gebruikte acteurs en dansers. Maar ik kwam vast te zitten. Tekst is zo concreet en bepalend. Ik verloor de dans, dus moest de tekst er weer uit.”

Station Zuid

Bij Station Zuid, het dansgezelschap dat in Tilburg in 2003 werd opgericht om de zuidelijke provincies op dansgebied te bedienen, werd ze huischoreografe. Ze kon er zich in alle vrijheid verder ontwikkelen. „Ik heb me er altijd heel goed gevoeld, maar je merkte wel de spanningen die er waren. Er werd van Station Zuid verwacht dat we grote zaalproducties zouden maken, maar zover waren we nog lang niet. De verwachtingen waren veel te hoog.”

Skin, een productie waarbij ze haar dansers om en tussen de toeschouwers liet dansen, was haar laatste voor Station Zuid dat in 2012 stopte. Het was ook haar laatste voorstelling waarin ze tekst gebruikte. „Ik had Loup pour l'homme gezien, een Frans gezelschap. Ik had toen al in mijn hoofd om dans en acrobatiek te gaan combineren. De Fransen lieten me zien dat het kon. Ik ben gaan kijken op circusscholen en heb mijn eerste producties gemaakt waarin acrobaten en dansers samen werkten.”

Chinese palen

Zo ontwikkelde ze zich steeds verder, zich verdiepend in de mogelijkheden. Haar producties werden ook beter en beter. Ze ging ook letterlijk de hoogte in, gebruikte touwen, aerial straps en Chinese palen. Ze vormde een vaste, vertrouwde groep mensen om zich heen. Met het componistenduo Jeroen Strijbos en Rob van Rijswijk werkt ze al vijftien jaar samen. Er is een vaste sceneograaf en een dramaturg. Er is steeds vaker ook live-muziek. Ze heeft het nodig, die verschillende disciplines. „Dans alleen kan heel kaal zijn. Ik heb meer nodig dat mijn verbeelding prikkelt.”

Het publiek groeide mee. Ze wist een cross-over te maken tussen het publiek voor dans en acrobatiek. Ook vanuit het buitenland groeit de belangstelling. Een volgende stap dient zich dan ook aan: „Ik zou wel een grote zaal willen proberen”, zegt ze voorzichtig. „We zijn een beetje

uit de kleine zaal aan het groeien. Er zit een stap aan te komen. Ik zeg niet dat het volgend jaar al is, het heeft nogal wat financiële consequenties en we zijn maar een kleine organisatie. Maar er is een publiek aan het groeien. Er komt nu een toer aan met Requiem for Lost Things , maar ook onze vorige productie Go North spelen we nog door." Requiem for Lost Things: Verkadefabriek, 24, 25 (première) en 26 okt, 20.30 uur. Jan van Besouw, Goirle, 27 okt. Tilburg De NWE Vorst, 19 en 20 december.

De solo Stripped met Tarek Rammo is op 19 en 20 okt. te zien op Circolo in Tilburg.

Uit: Brabants Dagblad van 18 oktober 2018